

Sygn. akt V CSK 21/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku M. P.

przy uczestnictwie A. w W.

o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt III Ca (...),

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy M. P. od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt III Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrywał w konieczności wyjaśnienia, czy Sąd drugiej instancji jest uprawniony do kwestionowania istnienia okresu „dobrej wiary” wyłącznie na podstawie twierdzeń uczestnika, który nie przedstawił żadnego dowodu na potwierdzenie swej tezy, mimo że ciężar dowodu w tym zakresie na nim spoczywał.

W świetle ustalonego przez Sądy *meriti* stanu faktycznego (który jest wiążący w postępowaniu kasacyjnym, co wynika z art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.) nie budziła wątpliwości okoliczność, że wnioskodawca wszedł w samoistne posiadanie nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie bez prawem wymaganej formy aktu notarialnego, czego miał świadomość, tym bardziej, że w akcie notarialnym z dnia 9 stycznia 1990 r. dokumentującym przekazanie gospodarstwa rolnego na rzecz wnioskodawcy, jego rodzice oświadczyli, że są dzierżawcami gruntu ornego położonego w R., stanowiącego własność Skarbu Państwa. Sąd drugiej instancji był uprawniony do odmiennej oceny prawnej ustalonego przez Sąd pierwszej instancji stanu faktycznego, bowiem w granicach apelacji jest obowiązany do stosowania z urzędu właściwego prawa materialnego (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

W uchwale z dnia 6 grudnia 1991 r. III CZP 108/91, mającej moc zasady prawnej (OSNC 1992, nr 4, poz. 48), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu

przeniesienie własności zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest posiadaczem w dobrej wierze. W kontekście art. 7 k.c., dobrą wiarę wyłącza istnienie takich okoliczności, które u przeciętnego człowieka powinny wzbudzić poważne wątpliwości, że nie przysługuje mu prawo do korzystania z rzeczy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 374/09, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Drugą podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej skarżący łączył z potrzebą wykładni przepisu art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny. W przedmiotowej sprawie nie zachodzi potrzeba wykładni tego przepisu, skoro przed przekazaniem wnioskodawcy w 1990 r. gospodarstwa rolnego, jego ojciec - co wynika z ustaleń faktycznych i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego - jako dzierżawca był posiadaczem zależnym spornego gruntu. Zatem nie wchodzi w rachubę kwestia doliczenia do czasu posiadania właścicielskiego wnioskodawcy (począwszy od stycznia 1990 r.), czasu posiadania jego ojca w charakterze dzierżawcy, przed styczniem 1990 r.

Przewidziana w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa

materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący wiązał z naruszeniem przepisów prawa procesowego (tj. art. 233 § 1 k.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów) oraz prawa materialnego (art. 336 k.c., art. 339 k.c. w zw. z art. 172 § 1 k.c. przez przyjęcie, że wnioskodawca był posiadaczem w złej wierze oraz art. 10 noweli do k.c. z dnia 28 lipca 1990 r., przez nie zaliczenie do okresu samoistnego posiadania spornych nieruchomości przez poprzednika prawnego wnioskodawcy nawet w „złej wierze”, co najmniej 10 lat).

Zauważenia wymaga, że zgodnie z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów. W związku z tym w ramach postępowania kasacyjnego nie poddaje się ocenie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76, z dnia 24 listopada 2005 r., IV CSK 241/05 nie publ., z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CSK 222/09, nie publ.).

W sytuacji, gdy wnioskodawca wszedł w samoistne posiadanie przedmiotowej nieruchomości w 1990 r. bez prawem przewidzianej formy aktu notarialnego, zaś jego poprzednik prawny był posiadaczem zależnym, to brak jest podstaw do przyjęcia, że Sąd drugiej instancji oddalając wniosek o zasiedzenie z uwagi na brak wymaganego czasookresu samoistnego posiadania w złej wierze dopuścił się rażącego naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa materialnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6, § 5 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2015, poz. 1804, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).